

Arkitekten savner de gamle dyder i husbyggeriet

Fremtiden ligger i fortidens klassiske dyder – alt for megen æstetik, materialeviden og indeklima er gået tabt med tiden, mener Jon Aagaard-Kragh

stadig typehusfirmaerne, der tegner sig for langt, langt det meste."

Jon Aagaard-Kragh driver firmaet 'Arkitektur i virkeligheden', og han vil selvfølgelig gerne sælge nogle arkitekttimer. Men han er tydeligvis også en meget engageret fagnørd, som først og fremmest vil sælge ideen om de klassiske dyder i arkitektur og

meningen, at det skal holde 100 år. Hvis arkitekten gør det, er det tænkt som et monument, der skal holde 100 år, hvis han får lov," lyder det fra arkitekten med et glimt i øjet.

"Men man skal jo ikke sætte monumenter over sig selv som arkitekt – man skal lytte til kundens behov. Og man kan jo godt bygge et arkitekttegnet hus, hvor man bruger de billigste materialer og opnår et resultat, der er rigtig, rigtig godt."

Kan nørde i timevis

Men materialerne – åh, de materialer. Lad være at spørge ham om den slags, hvis du ikke har god tid til at høre svaret.

Her mærker man virkelig passionen og den faglige stolthed, der sender ham ud af den ene nørdede tangent efter den anden.

Ingen tvivl om, at her er en fagmand, der går op i sagerne og kan tale i timevis om f.eks.

vinduesfuger, der engang kunne ånde, fordi de var i de rigtige materialer. Eller om kernetræ til vinduer, der er tørret og udvalgt, så det ikke vrider sig.

"Der er sikkert nogle gamle tømrermestre, der kan se den slags endnu, men de der – ja, undskyld

byggeri. Om at tænke lidt ud af boksen og på tværs af typer og moduler.

"Man vil aldrig opnå at få noget unikt med et typehusfirma – man vil få noget normalt. Lidt firkantet sagt: Hvis et typehusfirma leverer et hus, er det ikke

Da jeg blev færdig i 2004, var der stadig mangel på arkitekter, der gad beskæftige sig med husbyggeri. I dag er arkitekterne så småt vendt tilbage, men det er

ARKITEKTUR – Der er rendt meget mørtel gennem spanen, siden de klassiske murermestervillaer og arkitekttegnede palæer dominerede gadebilledet, og de fleste huse stod stolte og sunde i 100 år.

Alting var som bekendt bedre i gamle dage. Men for arkitekt Jon Aagaard-Kragh fra Hjerding handler det ikke kun om nostalgi. Det handler om

tidløs æstetik, om lang levetid og ikke mindst høj livskvalitet. Noget er gået tabt undervejs, og noget af det er arkitekternes egen skyld, starter han med at slå fast.

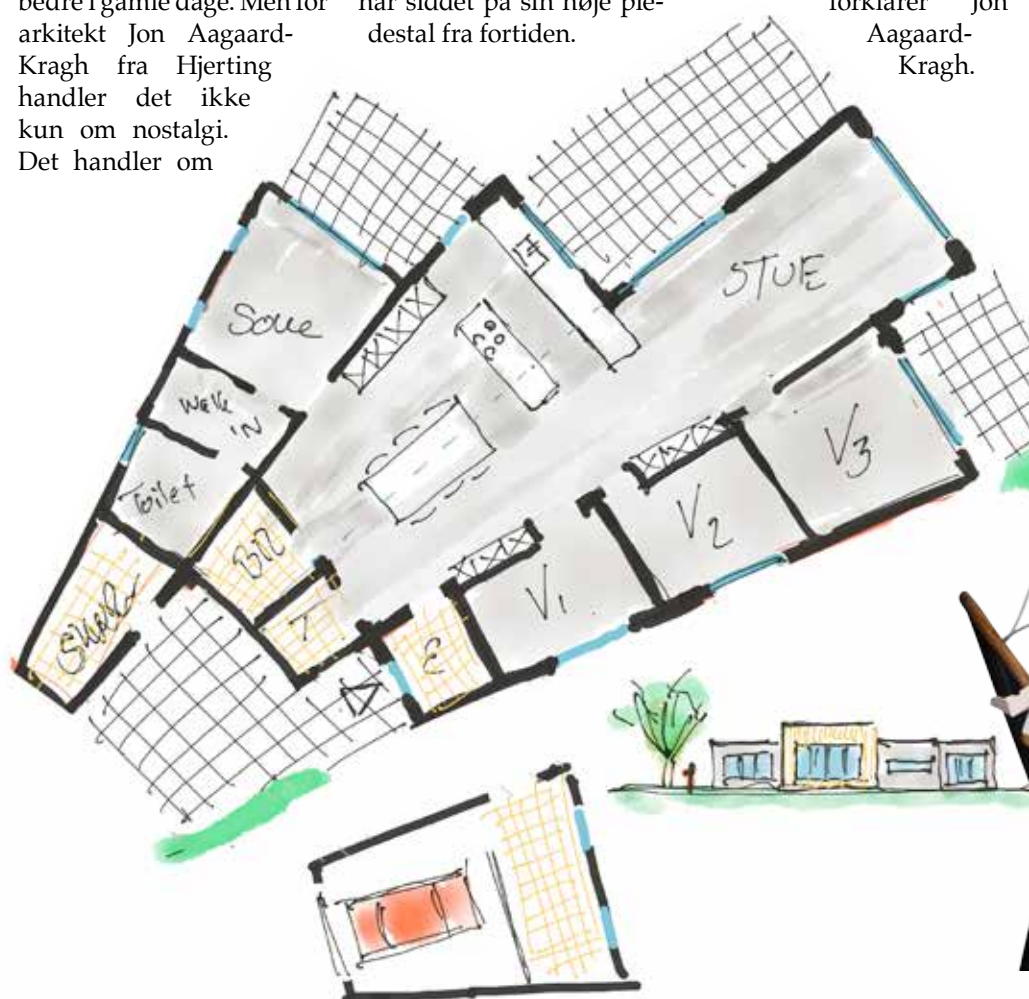
"Arkitektstanden har også sovet i timen – man har siddet på sin høje piedestal fra fortiden.

Da folk i slutningen af 50'erne ville væk fra byerne, og man startede med statslån, begyndte de jo at bygge selv. Man købte et hus fra et katalog, fik tegningerne tilsendt og begyndte at bygge i dét, det var de tidlige parcelhuskvarterer,"

forklarer Jon Aagaard-Kragh.

"Derefter kom det store ryk med typehusfirmaer, og på den måde forsvandt arkitekterne ud af husene. De syntes pludselig ikke længere, at huse var interessante.

Da jeg blev færdig i 2004, var der stadig mangel på arkitekter, der gad beskæftige sig med husbyggeri. I dag er arkitekterne så småt vendt tilbage, men det er

» Fortsættes næste side

Det istandsatte Håndværkernes Hus i Norgesgade er et flot eksempel på Jon Aagaard-Kraghs visioner og et godt billede på arkitektens valg af farver – når han får lov.

Arkitekt m.a.a., cand.arch –og uddannet guldsmed

48-årige Jon Aagaard-Kragh kan roligt kalde sig kunsthåndværker – uanset, hvad man ellers måtte mene om arkitekter. Han blev nemlig også uddannet som guldsmed, inden arkitektstudiet kaldte i 1999, hvor han begyndte på Arkitektskolen i Aarhus.

Så hvis man søger en pakkedløsning med sin tilkommende, kan han både tegne reden og smede ringene...

"Jeg havde den fordel fra mit guldsmedearbejde, at jeg havde en god rumlig fornemmelse – jeg kunne regne ud, hvordan tingene så ud på bagsiden," fortæller guldsmedearkitekten, som med egne ord hurtigt 'var solgt til alt det gamle lort.'

"Vi var på en studietur til italienske Bassano del Grappa, og der stod vi og kiggede på den gamle bymur, der var konverteret til boliger. Så var jeg solgt og vidste, hvad jeg skulle lave – jeg skulle restaurere huse," husker han.

"Det handlede om at lære bygningshistorie – man skulle kunne sine tider. Hvornår havde man barok, renaissance, rokoko, rundbuer, spidsbuer osv. Og vi lærte om alt fra mørteltyper til franske låse – alle de klassiske bygningsmetoder fik vi ind under huden," lyder det begejstret.

"Som restaureringsarkitekt er adelsmærket, at man nærmest ikke kan se, at der er restaureret. Man kan ikke se, at en arkitekt har brugt oceaner af tid, og huset stadig står som den enhed, den var tænkt."

Fortiden og materialer har altid interesseret ham og på et tidspunkt havde han en større mineralsamling. Faktisk ville han have kastet sig over mineralogi og begyndte i sin tid på geologistudiet.

Jon Aagaard-Kragh er født i Sønderborg, men opvokset i Holstebro. Han laver stadig guldsmedebestillinger ved siden af arkitektopgaverne. Sidste år fik han f.eks. æren af at lave et flot smykke, der skulle overrækkes til HM Dronning Margrethe – en kopi af en dragenål i sølv fra 1100-tallet.

...Arkitekten savner de gamle dyder...

► fortsat fra forrige side

mig – gipsmontører, der bliver uddannet i dag – de ved det ikke! Der er gået rigtig megen viden tabt," fastslår Jon Aagaard-Kragh, der nu er ved at have talt sig varm til at spanke igennem med den store arkitektlineal.

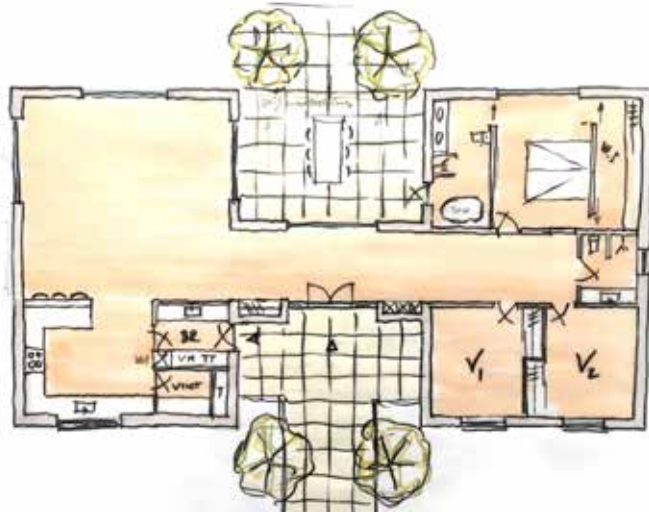
"Derfor er det også dybt tragisk, at vi som mennesker i dag skal bo i en plastikpose. Du kan ikke bygge et nyt hus uden at skulle bo i en plastikpose, fordi vi som mennesker åbenbart ifølge videnskaben ikke er i stand til at åbne et vindue og lufte ud," lyder det med et fnys og en hovedrysten.

Kræver nye holdninger

"Så i dag skal man bo i en plastikpose, der er så tæt, at man er nødt til at have mekanisk udsugning for at undgå skimmelsvamp. Og den er lovpligtig i et nyt hus. I dag skal man have en halv meter tykke vægge, fordi der skal så meget isolering i. Men de eneste, der får noget ud af det, er isoleringsproducenterne, for det er slet ikke nødvendigt. Vi har forlængst passeret det tidspunkt, hvor kurven knækker for, hvor stor en isolator, man putter i sin væg. Jeg synes, det er tragisk".

Hvordan får vi så overført de gamle dyder til moderne tid – og moderne materialer?

"Det kræver en holdningsændring flere steder – også hos dem, der laver lovgivning vedrørende byggeri. Som udgangspunkt er det jo meget sundere at bo i et utæt hus," fastslår arkitekten.

"Om 20 år tror jeg desværre, at der er sket en eksplosion i astma og bronkitis, fordi folk skal bo i de der trykprøvede plastikposer. Tænk nu, hvis man bruger 10 kr. for meget i energi, men det er jo ikke det, der vælter noget. Og jeg tror på, at vi langsomt kommer tilbage igen, fordi vi finder ud af, at det her ikke virker. Folk bliver syge af at bo i de her plastikposer! Jeg tror på, det er meget sundere at bo i et bindingsværkshus fra 1800 tallet, hvis det altså ikke er fugtigt. Og det er der altså råd for, at det ikke bliver."

Hvad kan man selv gøre?

"Først og fremmest undgå plastikmaling, som virkelig ikke har noget at gøre i byggeri. Det er også en

plastikpose, og hvis man bruger dem, rådner vinduerne. Men også farver og den type maling, man bruger indvendigt. Her kan man godt gå tilbage til lidt mere klassiske farver som har en helt anden glød og er meget smukke," lyder rådet.

Pragmatiker med kant

Hvordan arbejder du, hvis man f.eks. overvejer nyt hus eller en ombygning?

"Jeg vil først og fremmest bede om en rundvisning i det eksisterende hjem. Så ser jeg folks møbler og hvad de f.eks. har af bøger og kunst. Alle de små ting. Og så arbejder vi med lister over 'need to have' og 'nice to have'. På den måde kan man hurtigt spore sig ind på, hvor vi skal hen," forklarer Jon Aagaard-Kragh.

Han virker til at være noget så operationelt som en pragmatiker med kant. Og selv om 'virkelighed' indgår i både arbejdet og firmanavnet, kan man jo godt holde den arkitektoniske fane højt.

Ingen er normale

"Ved at inddrage folk på den måde, får kunden også meget mere ejerskab – det bliver deres hus og ikke det samme, som naboen har. Folk der bor i ens huse har alle sammen forskellige drømme, håb og behov, men pludselig har de valgt at gå i det samme unisex-tøj. Selv bilerne har samme farve – bare se på kvartererne. Folk vil være normale, men der er jo ingen, der er normale! I bund og grund er folk jo forskellige, og det er dét arkitekturen skal dyrke."

*Tekst: Kurt Henriksen
Foto og illustrationer:
Jon Aagaard-Kragh
og Kurt Henriksen*

